

C-357/24. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. május 16.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Horvátország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. május 3.

Felperes:

Freistaat Bayern

Alperes:

Euroherc osiguranje d.d.

I. A kérdést előterjesztő bíróság megnevezése

A kérdést előterjesztő bíróság: Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Horvátország)

[omissis]

II. Az alapeljárásban részt vevő felek:

Felperes: Freistaat Bayern, [omissis] Augsburg, Németországi Szövetségi Köztársaság, [omissis]

[omissis]

Alperes: Euroherc osiguranje d.d.[,] Zágráb [omissis]

III. Az alapeljárás tárgya és a releváns tényállás

- 1 A jogvita tárgyát a felperes azon követelése képezi, hogy az alperes térítse meg azt a kárt, amely a felperest azáltal érte, hogy munkavállalójának (X-nek) táppénzt fizetett a keresőképtelenség 2015. április 21-től 2015. május 21-ig, 2016. február 16-tól 2016. április 15-ig és 2016. november 8-tól 2017. január 5-ig tartó három időszakára. A keresőképtelenség időszakaira kifizetett táppénz összege összesen 28 825,83 eurót tesz ki.
- 2 X Németországban részesült egészségügyi ellátásban, miután 2015. április 18-án Šibenikben (Horvátország) közúti balesetben megsérült. A közúti baleset részese egy kerékpár és egy személygépkocsi volt. A kerékpárral X, a felperes munkavállalója közlekedett, míg a személygépkocsit Y, az alperes biztosította vezette. Jelen ügyben kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról van szó.
- 3 Y-t szabálysértés elkövetésében vétkesnek találták, azonban az eljárás ezen szakaszában még vitatott, hogy a közlekedési baleset okozásáért kizárólag ő felel-e, mivel az alperes azt állítja, hogy X, a felperes munkavállalója is felelős volt a balesetért.
- 4 A közlekedési balesetet követően az alperes peren kívüli vitarendezési eljárás keretében kártérítést fizetett X-nek a közlekedési balesetben elszenvedett sérülésekből eredő tényleges kárért, beleértve a nem vagyoni kárt, a harmadik személyek által nyújtott segítségért és gondoskodásért járó ellátást, a vagyoni kárt, az egyéb költségeket és a jogi képviselő költségeit, összesen 43 433,43 HRK, azaz 5764,61 euró összegben.
- 5 A jogalap, amelyre a felperes kereseti követelését alapítja, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 883/2004 rendelet). A felperes úgy véli, hogy X munkáltatójaként a 883/2004 rendelet 1. cikkének q) pontjának iv. alpontjában említett „illetékes intézménynek” minősül, mivel a 3. cikk (1) bekezdésében előírt ellátásokról van szó, és ezért a jelen ügyben folyósított táppénz az e rendelet 3. cikkének (1) bekezdésének a) pontjában említett „betegségi ellátások” fogalmába tartozik.
- 6 A felperes a 883/2004 rendelet 85. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik, és azt állítja, hogy a táppénz kifizetésével a felperesre szállnak át a munkavállalójának harmadik féllel (az alperessel, mint a kárért felelős személy, Y felelősségbiztosítójával) szemben fennálló jogai, és hogy ezt az átszállást a jelen eljárásban el kell ismerni, mivel olyan ellátásokról van szó, amelyekben X a német jogszabályok alapján Horvátországban bekövetkezett balesetből eredő sérülések miatt részesült.
- 7 A felperes ezzel kapcsolatban a Gesetz über die Zahlung des Arbeitsentgelts an Feiertagen und im Krankheitsfall (a munkaszüneti napokon és betegség esetén járó munkabér kifizetéséről szóló bajor törvény) 6. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik, amely [omissis] a következőképpen szól: „Ha a munkavállaló a

törvényi rendelkezések alapján harmadik személytől követelheti a keresőképtelenség miatt kiesett jövedelem megtérítését, e követelés a munkáltatóra száll át, amennyiben a munkáltató e törvénynek megfelelően továbbra is fizette a munkavállaló munkabérét, az általa fizetendő azon járulékokat, amelyeket a munkáltató a szövetségi munkaügyi hivatalnak fizet, a társadalombiztosítási és gondozási biztosítási járulékok, valamint a kiegészítő nyugdíjbiztosítás és a túlélő hozzátartozói ellátás munkáltatói részét.”

- 8 Az alperes vitatta a kereseti követelést, és azt állítja, hogy a 883/2004 rendelet nem alkalmazható a konkrét tényállásra, mindenekelőtt azért, mert e rendelet a szociális biztonsági koordináció kérdését szabályozza, nem pedig a munkáltató által a táppénznek a munkavállalója részére történő kifizetése miatt elszenvedett közvetett kár megtérítésének kérdését, valamint azért, mert a felperes nem minősül illetékes intézménynek, hanem csupán társadalombiztosítási intézménynek.
- 9 Az elsőfokú bíróság helyt adott a felperesnek a 883/2004 rendelet jelen ügyben való alkalmazhatóságára vonatkozó állításának, anélkül, hogy ezen álláspontját külön megindokolta volna, az alperes valamennyi jogalapját mint megalapozatlan elutasította, és helyt adott a keresetnek (a Trgovački sud u Zagrebu [zágrábi kereskedelmi bíróság, Horvátország] 2023. november 21-i ítélete [omissis]).
- 10 Az alperes az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében a 883/2004 rendeletnek a megállapított tényekre való megfelelő alkalmazásával kapcsolatban nem tisztázott kérdéseket vet fel. A fellebbviteli bíróság ezért nem biztos abban, hogy a felperes ebben a konkrét ügyben a 883/2004 rendelet 1. cikke értelmében vett illetékes intézménynek tekinthető-e, és hogy a 3. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett betegségi ellátások fogalma a másik tagállamban elszenvedett sérülésből eredő keresőképtelenség idejére járó ellátásokat is magában foglalja-e, miközben jelen ügyben nem munkahelyi balesetekről vagy foglalkozási megbetegedésekről és az azokkal kapcsolatos ellátásokról van szó (f) pont). A fellebbviteli bíróság abban sem biztos, hogy az alperes lehet-e az ellátások megtérítésére kötelezett személy, mivel esetében gépjármű-felelősségbiztosítóról van szó.
- 11 Abban az esetben, ha e kérdésekre igenlő választ kell adni, felmerül annak kérdése, hogy alkalmazható-e a 883/2004 rendelet 85. cikkének (1) bekezdése. A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó horvát anyagi jogszabályok ugyanis nem ismerik az úgynevezett közvetett kár megtérítésének intézményét, amely kár a károsult által elszenvedett kár következményeként egy harmadik felet ér. Az ilyen kár megtérítéséhez való jogot kifejezetten törvényben kell meghatározni, és ezt a jogot egyelőre csak egészség-, nyugdíj- vagy rokkantsági biztosítási intézmények számára biztosították. Másrészt a munkavállaló betegségi ellátásra jogosult, amelyet a részére a munkáltató vagy a Hrvatski zavod za osiguranje (horvát biztosító) a keresőképtelenség időtartamától függően, a betegség okától függetlenül fizet, a munkáltató pedig nem jogosult követelést érvényesíteni a kárért felelős személlyel vagy annak biztosítójával szemben. A

betegség miatti átmeneti keresőképtelenség időtartama alatt a szóban forgó ellátás folyósításának jogalapja a munkavállaló munkaszerződése és a kötelező egészségbiztosítása.

IV. A hivatkozott nemzeti rendelkezések és a hivatkozott nemzeti ítélkezési gyakorlat

- 12 A Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló törvény) (Narodne novine numer: 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 és 152/14) a káresemény bekövetkezésének és az alapeljárás megindításának időpontjában hatályos változata

2. cikk

- (1) A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak minősül:

[...]¹2. a gépjármű tulajdonosának vagy üzemeltetőjének (a továbbiakban: tulajdonos) harmadik feleknek okozott károkat fedező felelősségbiztosítása (a továbbiakban: gépjármű-felelősségbiztosítás).

3. cikk

- (1) Az egyes fogalmak e törvény értelmében a következő jelentéssel bírnak [...]:

8. „károsult” az a személy, akit vagyoni kár ért és/vagy az a személy, aki e törvény alapján kártérítés igényt érvényesíthet [...].

11. cikk

- (1) A károsult az e törvény 2. cikkének (1) bekezdésében említett biztosítás alapján közvetlenül a kötelezett biztosítóval szemben érvényesíthet kártérítési igényt.

22. cikk

- (1) A gépjármű tulajdonosa köteles halál, személyi sérülés, egészségkárosodás, vagyon megsemmisülése vagy megrongálódása esetére a gépjárműhasználat miatt harmadik személyeknek okozott károk fedezésére felelősségbiztosítást kötni.

27. cikk

- (1) A biztosító köteles az egészség-, nyugdíj- vagy rokkantsági biztosítási intézménynek a biztosítottja felelőségének keretében és a biztosítási

¹ a [...] megjelölés azt jelzi, hogy a törvény szövegének valamely része relevancia hiánya miatt elhagyásra került.

szerződésben vállalt kötelezettségek keretein belül a tényleges károkat megtéríteni.

(2) Az e cikk (1) bekezdése értelmében vett tényleges kár az egészségügyi költségeket és az egészségbiztosításra vonatkozó jogszabályoknak megfelelően felmerült egyéb szükséges költségeket, valamint a károsult vagy családtagjai nyugdíjának arányos összegét jelenti.

- 13 A Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (az egészségügyi ellátásokról szóló törvény, *Narodne novine* 80/13. és 137/13. sz.) a káresemény bekövetkezésének és az alapeljárás megindításának időpontjában hatályos változata

36. cikk

(1) A biztosítottak a kötelező egészségbiztosításból eredő jogosultság keretében az alábbiakra jogosultak:

1. ellátás az egészségügyi ellátások igénybevétele vagy az e törvény 39. cikkében említett egyéb körülmények miatti átmeneti keresőképtelenség vagy munkavégzésben való akadályoztatás időtartamára (a továbbiakban: ellátás) [...]

39. cikk

A biztosított a kötelező egészségbiztosítási ellátás igénybevételével vagy az e törvényben meghatározott egyéb körülményekkel összefüggésben abban az esetben jogosult ellátásra, ha:

1. betegség vagy sérülés miatt átmenetileg keresőképtelen, vagy ha gyógykezelés vagy vizsgálat céljából egészségügyi intézetbe utalták [...]

40. cikk

Az e törvény 39. cikkének 1. és 2. pontjában említett egészségügyi ellátást az alábbi személyeknek saját forrásaikból kell a biztosított részére folyósítania:

1. jogi vagy természetes személy munkáltató az átmeneti keresőképtelenség első 42 napjára, valamint mindaddig, amíg a biztosított olyan harmadik országban végez munkát, ahová a jogi vagy természetes személy kiküldte, vagy őt magát is harmadik országban foglalkoztatják [...].

41. cikk

[...] (3) Az e törvény 39. cikkének 1. és 2. pontjában említett, átmeneti munkaképtelenség időtartamára járó ellátást az átmeneti keresőképtelenség 43. napjától, illetve nyolcadik napjától kezdődően a jogi vagy természetes személy munkáltató számítja ki és folyósítja, azzal a kikötéssel, hogy a nyújtott ellátást az

egészségbiztosítási pénztár² a megtérítés iránti kérelem kézhezvételétől számított 45 napon belül köteles megtéríteni.

136. cikk

(1) Az egészségbiztosítási pénztár köteles az okozott kár megtérítését attól a személytől követelni, aki a biztosított megbetegedését, sérülését vagy halálát okozta.

(2) A jogi vagy természetes személy munkáltató felel az e cikk (1) bekezdése szerinti esetekben a munkavállaló által a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben az egészségbiztosítási pénztárnak okozott kárért.

(3) Az egészségbiztosítási pénztár az e cikk (2) bekezdése szerinti esetekben akkor is köteles a kártérítést közvetlenül a munkavállalótól követelni, ha a kárt szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozták.

(4) Ha az egészségbiztosítási pénztár jogi vagy természetes személytől és munkavállalótól követel kártérítést, akkor a károkért e személyek egyetemlegesen felelnek.

140. cikk

Az egészségbiztosítási pénztár köteles az e törvény 136. cikke szerinti esetekben az okozott kár megtérítését közvetlenül attól a biztosítótól is követelni, amelynél e személyek harmadik személyeknek okozott károkra vonatkozó felelősségbiztosítással rendelkeznek, az e kockázat elleni kötelező biztosításra vonatkozó jogszabályokkal összhangban.

142. cikk

Az e törvényben meghatározott esetekben az egészségbiztosítási pénztár köteles kártérítést követelni, függetlenül attól, hogy a kár olyan ellátások folyósítása miatt következett be, amelyekre a biztosított a kötelező egészségbiztosítási alaphoz, azaz az állami költségvetésből jogosult.

143. cikk

A kártérítés, amelyre az egészségbiztosítási pénztár az e törvény 135. és 136. cikkében, valamint 138–142. cikkében említett esetekben jogosult, magában foglalja az egészségügyi költségeket és egyéb ellátások költségeit, valamint az egészségbiztosítási pénztár által folyósított pénzbeli és egyéb ellátások összegét.

² A Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (horvát egészségbiztosítási pénztár), amely a Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (kötelező egészségbiztosításról szóló törvény) 3. cikke értelmében a Horvát Köztársaságban a kötelező egészségbiztosításért felel.

14 A Vrhovni sud Republike Hrvatske (a Horvát Köztársaság legfelsőbb bírósága) jelenlegi ítélkezési gyakorlata egyértelműen megerősítette azt a jogi álláspontot, miszerint sem a munkáltató, sem pedig a felelősségbiztosítója nem jogosult a munkavállaló üzemi baleset okozta átmeneti keresőképtelensége miatt folyósított ellátás megtérítésére. Ennek alátámasztására a jelen kérelemhez csatolták a 2014. március 18-i ítéletet [omissis]. Ebből az ítéletből kitűnik, hogy a munkáltatók nem jogosultak a kárért felelős jogalanytól vagy annak biztosítójától annak az összegnek a megtérítését követelni, amelyet a munkavállalójuknak a sérülésből eredő keresőképtelenség idejére fizettek. Üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés esetén sem rendelkeznek ilyen jogosultsággal. E jog a munkáltató biztosítóját sem illeti meg, jóllehet a munkáltató köteles a munkavállalók üzemi baleseteire és foglalkozási megbetegedéseire vonatkozó felelősségbiztosítást kötni.

15 Az ítélet vonatkozó része a következőképpen szól:

„Annak a munkáltatónak, aki a korábban említett jogszabályi rendelkezések³ alapján eljárva a munkavállalója részére a harmadik személy (a kárért felelős jogalany) által okozott üzemi baleset miatti keresőképtelenség idejére ellátást folyósít, a kártérítési felelősség általános szabályai szerint nem állapítható meg szerződésen kívüli felelőssége a munkavállaló sérülése miatt felmerülő kárért, mivel a kárt okozó cselekmény nem ellene irányult. Ha a kárt okozó cselekmény egyetlen személy ellen irányult, és a kárt okozó cselekmény hatásai egy másik személyt is érintettek, ahhoz, hogy ez a másik személy kártérítésre jogosult legyen, az ő jogát törvényben kifejezetten rögzíteni kell.

A biztosított felperes azáltal, hogy a munkavállalója részére [...] az üzemi baleset miatti keresőképtelenség idejére ellátást fizetett [...], teljesítette a Zakon o zdravstvenom osiguranju (egészségbiztosításról szóló törvény) 51. és 26. cikke szerinti jogi kötelezettségét.

A Zakon o zdravstvenom osiguranju (egészségbiztosításról szóló törvény) egyetlen rendelkezése sem írja elő, hogy a munkáltató a munkavállaló részére az üzemi baleset miatt kifizetett ellátásokat illetően a kárért felelős személlyel szemben megtérítésre lenne jogosult, míg e jog e törvény 85. cikkének (1) bekezdése szerint a Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje-t (horvát egészségbiztosítási pénztár) kifejezetten megilleti.”

V. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének indokai

16 Ily módon, amennyiben a horvát jogszabályok nem írják elő a munkáltatót a munkavállalója keresőképtelenségének idejére járó ellátás folyósítása miatt ért

³ A Zakon o zdravstvenom osiguranju (egészségbiztosításról szóló törvény) van szó (*Narodne novine* 75/93., 55/96. és 1/97. sz. – egységes szerkezetbe foglalt szöveg, 109/07., 13/98., 88/98., 150/98., 10/99., 34/99., 69/00., 59/01., 82/01. sz.).

közvetett kár megtérítésére vonatkozó jogot, felmerül a kérdés, hogy a 883/2004 rendelet 85. cikkének (1) bekezdése alapján átszállhat-e a német munkáltatóra a munkavállalójának a joga, vagy akár közvetlenül harmadik féllel szemben – ebben az esetben a káresemény bekövetkezéséért és következményeiért felelős személy biztosítójával szemben – is érvényesíthet-e kártérítési igényt.

- 17 A Bíróság az 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 93. cikkének (1) bekezdését, amelynek szövege megfelel a 883/2004 rendelet 85. cikke (1) bekezdésének, két ítéletben, a C-397/96. és a C-428/92. sz. ítéletben értelmezte, azonban a kérdést előterjesztő bíróság szerint ezen ítéletek nem adnak választ arra a kérdésre, hogy megállapítható-e, hogy a munkáltató mint az ellátás kifizetésért felelős intézmény az ellátást illetően jogosult-e megtérítésre, ha abban a tagállamban, amelyben a kár bekövetkezett, a károsult nem érvényesíthet ilyen kártérítést, azaz e kártérítés érvényesítésének nincs jogalapja.
- 18 A Bíróság jelenleg a C-7/24. sz. ügygel foglalkozik, amelyben egy dán bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a 883/2004 rendelet 85. cikke (1) bekezdésének értelmezését kéri. E munkadokumentumként közzétett kérelem tartalmából kitűnik, hogy az említett kérelem alapeljárása hasonló a jelen kérelem alapeljárásához. Fontos különbség, hogy abban az ügyben a felperesek német állami nyugdíjbiztosítási intézmények (törvényileg kötelezett társadalombiztosítási intézmények), míg a horvát bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a felperes a károsult munkáltatója. Az alperes a horvát bíróság előtt folyamatban lévő üggyhöz hasonlóan egy dán felelősségbiztosítási intézmény. Abban kérelemben az a kérdés is felmerül, hogy a kár bekövetkezésének helye szerinti tagállam jogának anyagi jogi szabályai korlátozhatják-e a kötelezett társadalombiztosítási intézmény megtérítéshez való jogát, ha azon társadalombiztosítási ellátások, amelyek vonatkozásában a megtérítést kérik, nem azonosak, vagy legalábbis nem összehasonlítható jellegűek azzal a követeléssel, amelyet a károsult az említett anyagi jogi szabályok alapján érvényesíthetne (a C-7/24. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem 58. pontja).

VI. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A fentiekre tekintettel a Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (kereskedelmi fellebbviteli bíróság) mint a jelen ügyben másodfokon eljáró bíróság az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (3) bekezdésének b) pontja és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján megállapítja, hogy a következő kérdést kell előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

Úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 85. cikkének (1) bekezdését, hogy ahhoz, hogy a munkáltató, mint az ellátások folyósítására kötelezett intézmény, a munkavállaló részére egy másik tagállamban bekövetkezett eseményekből eredő kár tekintetében folyósított betegségi ellátással

kapcsolatban a kártérítésre kötelezett harmadik személlyel vagy annak polgári jogi biztosítójával szemben megtérítésre legyen jogosult, szükséges, hogy a kártérítés igénylésének jogalapja abban a tagállamban kell, hogy fennálljon, ahol a kár bekövetkezett?

Zágráb, 2024. április 3.

[omissis]

Mellékletek:

- az elsőfokú ítélet, a fellebbezés és az elsőfokú bíróság előtti ügyiratok lényeges részeinek másolata
- A 2014. március 18-i Rev-x 1048/13–2. sz. ítélet másolata.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM